

Педагогикалык келеш
тарабынан кабыл алынган

Буйрук № 40

09 09

2022ж

Бекитилди:
Мектеп директору

А. Жапалов

09 09 2022ж

Аблес уулу Алайдар атындагы орто мектеби
ички тартибинин эрежелери боюнча

1. Жалпы жоболор

1.1. Окуучулар учун бул ички эрежелер Кыргыз Республикасынын билим беруу жөнүндө мыйзамына жана мектептин Уставына ылайык иштелип чыккан.

Бул эрежелер Аблес уулу Алайдар атындагы орто мектебинин процессин уюштуруу режимин, колдонууга чыгарылган.

Мектептеги тартип окуучуларды жана мугалимдерди адамдык кадыр-баркып урматтоону негизинде сакталат, окуучуларга карата физикалык жана же психикалык зомбулукка жол бербейт. Бул эрежелер Мектептин бардык окуучуларын жана алардын ата-эnelери учун милдетүү (Мыйзамдуу өкүлдөр) окуучулардын жалпы билим алышын камсыз кылуу.

1.3. Ушул эрежелердин тексти мектептин стенддерине илинген.

2. Окуу процессинин режими

Жалпы билим берүү уюму окуу процессин мектептик билим беруунун үч баскычынын негизги жалпы билим беруу программаларынын деңгээлдерине ылайык жүргүзөт: - башталгыч жалпы билим берүү (окуу мөөнөтү 4 жыл); - негизги жалпы билим (стандарттуу окуу мөөнөтү - 5 жыл); - орто жалпы билим (стандарттуу окуу мөөнөтү - 2жыл).

Жалпы билим беруу уюмуна кабыл алуу курагы 6-7 жашты түзөт, ар бир класста окуу узактыгы бирокуу жылынан кем эмес.

Башталгыч жалпы билим беруунун милдеттери - окуучуларды окутуу, тарбиялоо жана оңуктуруу, алардын жалпы билим берүү көндүмдөрүн жана окуу, жазуу жана эсептоо көндүмдөрүн өздөштүрүүсү, логикалык ой жүгүртүүнүн элементтери жана таанышуу аракеттеринин методдору, өзүн-өзү тарбиялоонун жана эң жөнөкөй көндүмдөрү. Уюштуруу, жүрүм-турум жана сүйлөө маданияты, жеке гигиенанын негиздери жана сергек жашоо образы.

2.3. Жалпы билим беруу уюмдарында окуу жылы 1-сентябрда башталат. Мектептик билим берүүгү мезгилин кошпогондо кеминде 34 жуманы, биринчи класста 33 жуманы түзөт. Окуу жылынын каникулдарынын узактыгы кеминде 30 календардык күн, жайында - кеминде 14 календардык жума.

Класстан он биринчи класстарга ин 45 мунет. Жылдык (календардык) окуу планы жалпы билим берүү уюму тарабынан билим беруу боюнча региондук мамлекеттик башкаруу органы менен макулдашуу II09

2.4. Окуу сабактарынын жугуртмөсү “Санитардык -эпидемиологиялык эрежелердин тузумунө жанаэрежелердин “ талаптарына ылайык тузулгон.

3. Окуу процессинин катышуучулары

Жалпы билим беруу уюмундагы окуу процессинин катышуучулары окуучулар, педагогикалык кызматкерлер (мындан ары мугалимдер), окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкулдөрү).

Окуучулар томонкулорго укуктуу:

жалпы билим беруу уюмунун китепканасын, маданий, спорттук жана өндүрүштүк жайларыппайдалануу;

адамдын кадыр-баркын жана абийир жана маалымат эркиндигин урматтоо, өз көз карашын жана иенимин эркин билдирүү;

жалпы билим беруу уюмунда, алып ичипде коопсуздук тутумун уюштуруу аркылуу коопсузболууну камсыз кылуу,

тегизги жалпы жана орто жалпы билим беруу аяктагандан кийин мамлекеттик стандарттагыбилим жөнүндө документтерди өз убагында алуу.

Жалпы билим беруу уюмундагы тартип билим беруу процессинин бардык катбуучуларытарабынан адамдын кадыр-баркын урматтоонун негизинде колдоого алынат.

Окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкулдөрү) төмөнкүлергө укуктуу:

билим алуунун каагаан баскычында балдарды тандоого жана билимин ар кандай баскычка жиберуугө, ошондой эле билим беруу формасына;

окуучулардын укуктарын талап кылууга мамлекеттик жалпы билим берүү стандарттарынын чегинде орто жалпы билим алууга

балдардын мыйзамдуу укуктарын жана кызыкчылыктарын коргоо,

уставда корсетулгон форма боюнча жалпы билим беруу уюмун башкарууга катышууга,

балдарды окутуу жана тарбиялоо боюнча билим беруу учун тийиштуу аймактык мамлекеттикбашкаруу органына кайрылууга.

Окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкулдөрү) томонкулорго милдетүү:

баланын орто жалпы билим алышы учун зарыл шарттарды түзүүгө,

балдардын физикалык жана психикалык ден-соолугу жөнүндө дайыма кам керүүгө;

баланын адамдык кадыр-баркын урматтап, анын улуттук, тарыхый, руханий баалуулуктарына жана элдин каада-салттарына, айлана-чөйрөгө жана Мекенге болгон сүйүүсүн урматтоого, тарбиялоого, укуктары жана милдеттери жагынан жалпы билим беруу уюмунун уставын сактоого,

ОКУУЧУЛАРДЫН ЖҮРҮШ-ТУРУШ ЭРЕЖЕЛЕРИ

Аталган эрежелердин максаты болуп билим алуу учун жагымдуу кырдаалдарды, мектептин ичинде жана тегерегинде коопсуз шарттарды түзүп берүү, инсанга карата сыйлоо сезимиң, маданияттуу журум-турум, коомчулукта сүйлөпө билуу көндүмдөрүн остурүү.

Окуучу милдеттүү.

мектепке сабак башталардан 10-15 мунот эрте келгенге;

мектеп аныктаган мектеп формасында, таза жана тыкан кийимде келүү (дене тарбия сабагына спорттук кийим менен келүү),

өзунун окуу жерин жана окууга керектүү керек-жарактарын алдыда боло турган сабакка даярдоо;

мектепте жана мектептен тыкары жерлерде өзун тагыктуу, маданияттуу алып жүрүү,

мектептин ички тартибин жана журум-турушун сактоо (окуу процессин бузбоо, сабактарга ардайым даяр болуу, сабактарга кечикпсе, класс жана мектеп турмушуна катышуу),

ийгиликтүү адаптацияга бут кучун жумлоо;

педагогдор жана окуучулары менен өз ара сыйлоо жана этият мамиле тузуу (улууларга сыймамиле менен “Сиз” деп аты- жөпу менен кайрылуу),

мектептин территориясында тазалыкты жана тартипти сактоо;

сабактарды себепсиз калтырбоо жана кечиктоо;

мектептеги, класстагы коопсуздук атмосфераны тузуу жана колдоо;

сабак калтырган учурда өз убагында класс жетекчиге догдурлан же ата-энелер кубелендүрүүчү каттарды алып келип көрсөтүү (алардын ордун алмаштыруучулардан),

мектептеги, класстагы өз ордун жана ар-намысын сактоо;

6. Окуучуларга тыюу салынат:

мугалимдин уруксаатысыз сабак учурунда мектептен кетүүгө,

өзү каалагандай спорттук, маданияттык жана класстан тышкаркы иш-чараларды таптан кетүүгө;

терезенин алдына, шкафтарга, имараттык жабдууларга чыгууга;

тосмолордо жылпаяк тебүүгө жапа тосмолорго, терезе алдына отурууга;

ден соолукка зыян келтируучү заттарды, препараттарды, суусундуктарды колдонуу (алкоголь, пасвай тамеки ж.б.);

окуучуларды акча жана башка бир баалуу буюмдарды алуу максатында психологиялык жактан депени зыянга учуратуу максатында окуучуларга физикалык күч колдонуу, мушташ кылуучун ар турдуу жолдон чыгаруучу формаларды колдонуу;

сабак учурунда уюлдук телефондорду колдонуу;

сабактарды себепсиз жок калтыруу.

7. Окуучулардын сабактагы жүрүш-туруу:

конгуроо кагылаары менен окуучулар өз ордуна келип, сабакка тиешелүү нерселерди даярдоосу керек,

кезек кайтаруучу класстык болмопу жапа сабакка керектуу жабдыктарды даярдап, мугалимге сабакка келбеген окуучулар жөнүндө маалымат берүүгө милдеттүү;

ар бир окуучу класстагы иш ордунун тазалыгы жана сакталышы учун жооп берет,

мугалим класкка киргенде окуучулар саламдашуу учун ордунан турушу керек;

партанын устунде ашыкча эч нерсе болбошу керек; китептер жана дептерлер мугалимдин уруксааты менен ачык турушу керек;

сабак учурунда окуучулар туз отуруп, ашыкча сүйлөбөй, башка иштер менен алек болбошу керек;

окуучу сабакта мугалимдин бардык талаптарын аткарышка милдеттүү,

эгерде, окуучу сабак учурупта эшикке чыккысы келсе, педагогдон жооп сурашы керек,

окуучу жооп берүүгө кунделугу менен чыгуусу жана жооп берип жатканда туз туруп, ачыкжана катуу сүйлөшүү керек.

эгерде окуучу мугалимден бир нерсе сурагысы келсе, кол көтөрүп, мугалим уруксаат бергенден кийин туруп, суроо бериши керек;

окуучулар башкаларга өз кошумчасын, алардыл катасын ондоого мугалимдин уруксааты жок эле айтууга ээ;

Конгуроо кагылгандан кийин мугалимдин уруксааты менен окуучулар тынч гана класстардан тапалыска чыга алышат;

дене тарбия сабактарына окуучулар спорттук кийим жана бут кийим менен келишет. Мугалимдин уруксааты жок окуучулар спорт залга кире алышпайт. Дене тарбия сабагынан бошотулган окуучулардын да спорт залда сабакка милдеттуу турдо катышуусу керек.

8. Танапистеги журуш-турушу:

Мектеп имаратынын ичинде танапис убагында окуучу өзүн тынч, тартиптуу алып жүрүүгө милдеттүү;

коридордо, тепкичтерде мугалим, же башка улуу адамдын алдына чыкпоо, эгерде, керек болсо уруксаат суроо керек.

сылык болуу, улуу адамдар жана балдар менен саламдашуу,

Мектепке кирүү жана чыгууда башкаларды туртпөө, алдыга улууларды жана кыздарды коё бсрууге ээ;

танаписте класста кезек кайтаруучу гана калып,имаратты салкындагып ,классты ирегке келтирет;

танаписте, сабактан уруксаат суранбаш учун дааратканага баруу керек,ал жерде тыкан болуп, колун милдеттүү түрдө жууш керек.

9. Мектеп буюмдарынын жана китептердин сакталышы:

бардык окуучулар мектеп буюмдарын сактоого милдеттүү,оз буюмдарына этияттык менен мамиле кылуусу зарыл,

тузөтуусу керек;

окуучулар жашыл дарактарды отургузууга, сактоого,эгерде мектепке зыян келтирилсе,ордуна келтирууге милдеттүү;

окуу куралдары, китептер, окуучулардын кундолүктөрү тыкандыкта болуусу керек;

бут окуучулар окуу куралдарын сактоосу керек. Ар бир китепте арасына салынуучу тасмасы болуш керек. Барактарды жулуу же буктөбөш керек, китепке жазууга, же сурет тартууга болбойт.

10. Журум-турум маданиятына карата талаптар:

баары менен сый-урматта, жайдары болуу;

улуулар менен суйлошуп жатканда колун чоптегуне салбоо, өзун туз кармоо;

балдар менен саламдашканда, алардын аты-жөнун айтуу,

газальк жана тартипти сактоо, абдан маанилуусу - булгабоо;

улууларга, жолдошторуна жардам беруу. жардам суроону гана, тегерегиндегилерге көңүл буруп кароо;

кийимини, бут кийимини газалыгына көңүл буруу.